

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

Enheten för bostäder och fysisk planering

Tyresö kommun
servicecenter@tyreso.se

Länsstyrelsens underlag för Tyresö kommuns planeringsstrategi

Kommunfullmäktige ska enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen (PBL) anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Där ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma om planen fortsatt är aktuell i förhållanden till kraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket p1-2 samt 5 § PBL. Om kommunen antar en ny översiktsplan inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi.

För att underlätta kommunernas arbete enligt ovan ska länsstyrelsen under de sista två åren av mandatperioden, eller när kommunen begär det, lämna ett underlag till kommunerna där statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet redovisas. I underlaget ska länsstyrelsen redovisa hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen samt om någon del av länsstyrelsens granskningsyttrande över planen inte längre gäller.

Kommunens gällande översiktsplan

Tyresö kommuns översiktsplan antogs den 18 maj 2017. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat den 28 oktober 2016. Kommunen har inte aktualitetsprövat översiktsplanen. Det finns inga gällande fördjupningar av översiktsplanen.

Är Länsstyrelsens senaste granskningsyttrande aktuellt?

Här redogör Länsstyrelsen för om synpunkterna i granskningsyttrandet över översiktsplanen kvarstår eller inte.

Riksintresse för kustområdet och skärgården, 4 kap. 1, 2 och 4 §§ miljöbalken

Kommunen har tillgodosett Länsstyrelsens synpunkter i antagen plan.

Riksintresse för friluftsliv, 3 kap. 6 § miljöbalken

Kommunen har tillgodosett Länsstyrelsens synpunkter om att uppdatera riksintresset för friluftsliv i antagen plan.

Riksintresse för kulturmiljövården, 3 kap. 6 § miljöbalken

Länsstyrelsen vidhåller synpunkten att det är positivt att kommunen vill värna kulturmiljön kring Tyresö slott. Vi ser fortsatt att det är angeläget att det görs

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

utifrån de värden som anges i riksintressets värdetexter och i linje med skyddsbestämmelserna för byggnadsminnet.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Nya förutsättningar för hanteringen av miljö kvalitetsnormer för vatten i fysisk planering har tillkommit efter planens antogs. Den 1 januari 2019 ändrades miljö balkens 5 kap. 4 §. Ändringarna innebär bland annat att en kommun inte får tillåta en verksamhet eller åtgärd om denna ger upphov till en sådan ökad förorening som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt. Med otillåtet sätt menas att åtgärden inte får äventyra möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm. Den så kallade rimlighets-avvägningen i miljö balken gäller inte längre miljö kvalitetsnormer för vatten. Den 16 december 2016 antog även Vattenmyndigheten sitt åtgärdsprogram för åren 2016–2021 där kommunernas roll att tillgodose miljö kvalitetsnormer för vatten i fysisk planering ytterligare stärktes genom införandet av åtgärd 6 som säger att kommunen ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Länsstyrelsen anser att de nya förutsättningarna gällande MKN vatten som har tillkommit sedan översiktsplanen antogs, ytterligare förstärker behovet av att hantera dessa frågor i översiktsplaneringen för att underlätta efterföljande planering.

Länsstyrelsen hade i granskningsyttrande några synpunkter som särskilt riskerar att motverka uppfyllandet av miljö kvalitetsnormerna:

- Länsstyrelsen hade en synpunkt om att blåplanen inte var politiskt beslutad och därför var svårare att genomföra. Kommunen har tydliggjort att syftet med underlaget för blåstruktur inte är att redovisa åtgärder och hänvisar istället till att kommunen ska ta fram en vattenplan där det tydliggörs vilka dagvattenåtgärder och tekniska lösningar som behöver ske i kommunen. En sådan plan blir istället politiskt beslutad. Länsstyrelsen ser fortsatt fram emot att läsa vattenplanens inriktningar och hur den kan vara ett stöd i både den översiktliga och detaljplaneringen till hur kommunen kan följa MKN för vatten.
- Länsstyrelsen synpunkt om att översiktsplanen bör vara tydlig med att det ska finnas utrymme för åtgärder för förbättrad vattenkvalité oavsett exploateringsgrad är tillgodosedd i antagen plan.
- Kommunen ser inte att det fram till 2035, som översiktsplanen sträcker sig till, är möjligt att förorda kommunalt VA för Yttre Brevik Södra och Vissvass. Kommunen svarar på Länsstyrelsens synpunkt genom att uppdatera översiktsplanen med en strategi för att få till hållbara lösningar för VA i området. Länsstyrelsen tycker att detta är positivt men vidhåller ändå

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

synpunkten att kommunen i det kommande översiktsplanarbetet bör titta på möjligheten till kommunalt VA i dessa områden som innehåller särskilt känsliga vattenmiljöer.

- Vissvass föreslås bli ett stort centrum för båtlivet, vilket kan förväntas öka belastningen av näringsämnen och miljögifter. Mark- och miljödomstolen handlägger just nu en prövning för vattenverksamhet och reservatfrågor för utökning av båthamn i Vissvass. Länsstyrelsen har i ett yttrande i målet anført att det generellt är bra att service och båtplatser samordnas, men i den ansökan som kommit in för utökning av båthamn i Vissvass saknar Länsstyrelsen bedömningar om påverkan på vattenkvalité, vattenomsättning och fiskvärden bland annat. Mer om detta går att läsa om i vårt yttrande i ärende 531-25676- 2020.

Bebyggelsens lämplighet med hänsyn till hälsa, säkerhet, risk för översvämningar m.m.

Länsstyrelsen vidhåller synpunkten om att störningar och risker behöver beaktas i efterföljande planering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Riktvärden för buller

Kommunen har tillgodosett Länsstyrelsens synpunkter. Nya riktvärden för buller har dock tillkommit efter att planen antogs. I juli 2017 beslutade regeringen om en ändring i förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader som innehåller nya riktvärden för utomhusbuller från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbebyggelse.

Översvämning

Kommunen skriver i granskningsutlåtandet att översiktsplanen ska kompletteras med Länsstyrelsens rekommendationer för översvämning från Östersjön och för lägsta grundläggningsnivåer för sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen kan dock i antagen plan inte hitta att dessa rekommendationer är återgivna korrekt. I kommande arbete med ny översiktsplan bör detta ses över. Länsstyrelsen har även sedan översiktsplanen antogs tagit fram [rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall](#).

Riskhantering

Länsstyrelsen vidhåller våra synpunkter om att det vore lämpligt att ta fram en övergripande analys över det rekommenderade transportnätet för farligt gods inom kommunen. Kommunen bör utreda målpunkter för farligt gods, behovet av att transportera dessa på Bollmoravägen och Gudöbroleden, samt se över alternativa transportvägar för att möjliggöra den planerade utvecklingen.

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

Nya underlag gällande statliga och mellankommunala intressen

Nedan redovisas kortfattat statliga och mellankommunala frågor som berör Tyresö kommun och som är nya sedan gällande översiktsplan antogs. De statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet och för kommunens översiktsplanering, redovisas mer utförligt i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering* Den senaste versionen är daterad 5 maj 2021, och finns tillgänglig på Länsstyrelsens webbplats.

Riksintressen

- Länsstyrelsen arbetar med en översyn av riksintressen för kulturmiljövården. Värdeexperter, urval och avgränsningar ses över och kan komma att förändras. Översynen sker i dialog med länets kommuner och beslutas av Riksantikvarieämbetet efter förslag från Länsstyrelsen. Syftet är att skapa en ökad förutsägbarhet och tydlighet i frågor som rör planering och byggande i länet. Översynen är uppdelad i tre delar:

1. Skärgårdsmiljöer, farleds- och kommunikationsmiljöer.
2. Herrgårdsmiljöer, landsbygdsbaserade områden med lämningar från förhistoria fram till stormaktstid.
3. Städer, tätorter, förorter, villasamhällen och industrimiljöer.

Översynen för del 1 är klar. Nya motiv- och uttryckstexter finns på Riksantikvarieämbetets hemsida och fördjupat kunskapsunderlag finns på Länsstyrelsens webb för kulturmiljövårdens riksintressen. För del 2 är texterna inskickade till RAÄ och beslut tas löpande men förväntas vara färdigt till hösten 2021. Tyresös kommuns riksintressen som hör till del 1 och 2 är:

- Tyresö Slott (del 2)

Översynen för del 3 planeras att överlämnas till RAÄ innan semesterperioden 2021. Tyresö kommun har inget riksintresse som ingår i del 3.

Länsstyrelsen har tagit fram en storymap för att beskriva länets alla riksintressen för kulturmiljövården. Den uppdateras allt eftersom att texterna och värdebeskrivningarna blir klara. Den går att hitta här: [Storymap](#).

- Översynen av riksintressen för friluftslivet i Stockholms län har slutförts. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten beslutade den 19 januari 2017 om ett nytt område för Stockholms skärgård; yttre delen, som delvis berör Tyresö. Underlag för områdena finns att hitta i Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur.
- Trafikverket arbetar med ett nytt utpekande av riksintressen för trafikslagets anläggningar. Verket bedömning är att det nya utpekandet kan antas under hösten 2021. Trafikverket tog också fram nya kriterier för riksintressanspråken som beslutades under 2020. Till dess att ett nytt utpekande antas gäller beslutet från oktober 2018 då tabellen riksintressen uppdaterades senast.

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

Mellankommunala frågor

- Boverket har uppdaterat och publicerat ny [vägledning](#) om hur planläggning bör ske med hänsyn till mellankommunala och regionala förhållanden.
- Den 1 januari 2019 infördes ett nytt kapitel 7 i PBL, *Regional fysisk planering*. Bestämmelserna gäller för Region Stockholm och Region Skåne, vilka fungerar som regionplaneorgan. Regionplaneorganen ska ha en aktuell antagen regionplan som anger grunddragen för användningen av mark och vatten i regionen. Regionplanen ska ge vägledning i beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.
- Region Stockholm har tagit fram en ny regional utvecklingsplan, RUFSS 2050 som vann laga kraft i oktober 2018. Planen är vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser samt andra planer och program för fysisk planering i länet. RUFSS 2050 har som strategisk inriktning att verka för en koncentrerad, tät och sammanhållen bebyggelse i de bästa kollektivtrafiklägena. RUFSS framhåller även vikten av att bevara de ekologiska sambanden genom länets gröna kilar.
- För ytterligare underlag antagna av Region Stockholm och som har betydelse för kommunernas framtagande av planeringsstrategi och översiktsplan se bilaga 2 samt <http://rufs.se/publikationer/> eller via sökfunktionen på www.sll.se.
- Länsstyrelsen, Storsthlm och Region Stockholm fattade i december 2018 beslut om en [regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län](#). Planen är en långsiktig gemensam strategi för länets vattenförsörjning och pekar ut regionalt viktiga vattenresurser.
- En ny [länsplan för transportinfrastruktur för 2018–2029](#) fastställdes 21 september 2018.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

- Den 1 januari 2019 trädde vissa ändringar i miljöbalken i kraft vad gäller miljö kvalitetsnormer för vatten. Den 16 december 2016 antog även Vattenmyndigheten sitt [åtgärdsprogram för åren 2016–2021](#) där kommunernas roll att tillgodose miljö kvalitetsnormer för vatten i fysisk planering ytterligare stärktes genom införandet av åtgärd 6 som säger att kommunen ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.
- På Länsstyrelsens webbplats finns en handledning från 2018 om [kommunal vattenplanering](#) som tagits fram inom projektet Life IP Rich Waters. Handledningen ska fungera som ett stöd till kommunernas arbete med vattenfrågor.

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

Klimatrelaterade risker

- Den 1 augusti 2018 trädde ändringarna i 3 kap. 5 § PBL, gällande förbättrad beredskap för klimatförändringar i kraft. Ändringarna innebär ett krav på att kommunerna i översiktsplanen ska redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade och hur riskerna kan minska eller upphöra. Länsstyrelsen har tagit fram ett metodstöd för hur kommunerna kan hantera frågan i översiktsplaneringen. [Metodstöd för klimatrelaterade risker i översiktsplaneringen.](#)
- Länsstyrelsen har tagit fram rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå med hänsyn till risken för översvämning längs vattendrag och sjöar samt rekommendationer för planering med hänsyn till skyfallsöversvämning. [Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs vattendrag och sjöar i Stockholm län \(2017:01\)](#) och [Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall \(2018:5\)](#). Rekommendationerna är avsedda som stöd i kommunernas planering av ny bebyggelse som ligger i översvämningshotade områden. För Tyresö kommun så har översvämningssnivåerna för Tyresån uppdaterats 2021.
- Länsstyrelsen har publicerat en ny översiktlig och länstäckande skyfalls-kartering som ska vara till stöd för länets arbete med översvämningssrisker. Målet med karteringen är att skapa ett länstäckande kunskapsunderlag för att kunna hantera översvämningssrisker till följd av skyfall som kan uppstå i ett framtida klimat. Skyfallskarteringen kan användas som planeringsunderlag för bland annat riskhantering, beredskapsplanering, detaljplanering i tidigt skede och översiktsplanering. Skyfallskarteringen finns i Länsstyrelsens geodataportal.

Buller och farligt gods

- I juli 2017 beslutade regeringen också om en ändring i förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader som innehåller nya riktvärden för utomhusbuller från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbebyggelse.

Övriga frågor

- Boverket har tagit fram en ny vägledning om bostadsförsörjning. Vägledningen ger information om hur kommunen kan arbeta med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning, vad som gäller enligt lag och exempel på riktlinjer för bostadsförsörjningen från olika kommuner. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning ska vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § 5 PBL och är därmed ett viktigt underlag i arbetet med den översiktliga planeringen.
- Havs- och vattenmyndigheten lämnade ett förslag till havsplan för Östersjön till regeringen för beslut i december 2019. Regeringen ska fatta beslut om havsplanen senast under år 2021. Kustkommunerna berörs av havsplaneringen

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

eftersom de statliga havsplanerna och kommunernas översiktsplaner överlappar i territorialvattnet som omfattar 12 nautiska mil ut från kusten. Exempel på planeringsfrågor som kan komma att behöva hanteras i det så kallade överlappsområdet inkluderar farleder till hamnar, vattenbruk, havsbaserad energiproduktion, el- och kommunikationskablar.

- Den 1 april 2020 infördes ändringar i plan- och bygglagens tredje kapitel med syfte att säkerställa en bättre kontinuitet i översiktsplaneringen och för att översiktsplanen i högre utsträckning än idag ska underlätta i efterföljande planering och prövning. Ändringarna innebär bland annat att kommunen måste anta en så kallad planeringsstrategi inom 24 månader efter ordinarie val. Planeringsstrategin ersätter den tidigare aktualitetsprövningen av översiktsplanen. Ändringarna innebär också att kommunen i översiktsplanen ska ange om planen avviker från regionplanen, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.
- Den 1 januari 2018 började det nya 6 kap. MB att gälla. Ändringarna gäller planer som påbörjats efter 1 januari 2018 och syftar till att förbättra miljöskyddet, öka kvaliteten på miljökonsekvensbedömningsprocessen, resurseffektivisera och stödja en hållbar tillväxt inom EU.
- Länsstyrelsen har tagit fram ett faktablad som klargör vilka myndigheter kommunen måste samråda med vid planering av höga byggnader och objekt. [Faktabladet \(2017:9\)](#) går att hitta på Länsstyrelsens hemsida.
- Agenda 2030 inkluderar 17 globala mål och 169 delmål för hållbar utveckling. Målen ska ses som universella, integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Regeringen beslutade 2018 om en [handlingsplan](#) som beskriver ett antal centrala åtgärder för hållbar utveckling inom ramen för Agenda 2030. I handlingsplanen identifieras ett antal fokusområden och åtgärder där hållbara samhällen utgör ett av dem. Åtaganden inom detta fokusområde inkluderar bland annat att arbeta för goda livsmiljöer, det vill säga väl fungerande och robusta städer som utformas för alla. Regeringen har också tagit fram [”Strategi för levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling”](#) (Skr. 2017/18:230). Strategin innehåller bland annat övergripande mål för hållbara städer tillsammans med prioriteringar och nya insatser med tyngdpunkt på miljömässigt hållbar stadsutveckling.
- 2017 beslutade riksdagen att införa ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige med målet att senast 2045 nå netto-noll utsläpp av växthusgaser, för att därefter nå negativa utsläpp. Sedan 1 januari 2018 gäller ramverket som innehåller en klimatlag, nya klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det enda sektorsmålet som finns inom ramverket berör transportsektorn, vilket anger att utsläpp från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 % senast år 2030 jämfört med år 2010. Klimatpolitiska rådet har i mars 2020 utkommit med en granskningsrapport över regeringens klimatpolitik. Mer information

Datum
2021-05-17

Beteckning
4013-26247-2021

om rapporten och det klimatpolitiska ramverket finns på regeringens webbsida samt på www.klimatpolitiskaradet.se

- 2018 beslutade riksdagen att införa en ny politik för arkitektur, form och design. Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Boverket har tagit fram vägledningar för kommunernas strategiska arbete med arkitektur och den gestaltade livsmiljön, går att hitta på Boverkets webbplats.
- Länsstyrelsen fastställde i november 2018 en handlingsplan för grön infrastruktur för Stockholms län. Handlingsplanen är tänkt att fungera som ett underlag för planering och samverkan. Den visar på de behov som finns för att uppnå nationella och internationella åtaganden som miljömål, mål för friluftspolitiken och för att uppnå ett hållbart samhälle. [Handlingsplanen](#), som består av tre delar, går att hitta på Länsstyrelsens webbsida.
- Länsstyrelsen tog 2018 fram en vägledning för hantering av digital infrastruktur i den fysiska planeringen. [Vägledningen](#) finns på länsstyrelsens webbsida.
- Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag. Det innebär att tydligare hänsyn behöver tas till den i fysisk planering. Boverket har ett uppdrag att undersöka den praktiska tillämpningen av barnkonventionen i samhällsplaneringen och hur kommuner och länsstyrelsen följer den. Uppdraget redovisades i slutet av 2020.

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Johan von Sydow med översiktsplanerare Karin von Sydow som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsbyggnadsdirektör Åsa Ryding, miljödirektör Johanna Lindgren, avdelningschef för landsbygd Ulrika Lundberg, avdelningschef för rättsliga frågor Mathias Wahlsten och tillväxtdirektör Anna Conzen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Bilaga 1 – Länsstyrelsens i Stockholms sammanställning av statliga och mellankommunala intressen.

Bilaga 2 – Region Stockholms lista över planer, strategier och underlag.

Sändlista (för kännedom)

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, Region Stockholm